

456. 13.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het ontwerp-verdrag, waarop het hierbij aangeboden wetsontwerp betrekking heeft, strekt er toe, om aan personen, werkzaam in nijverheidsondernemingen in den zin van het verdrag, zooveel mogelijk een wekelijkschen rustdag te verzekeren.

De ondergeteekenden zijn van gevoelen, dat een toetreden tot dit verdrag geen bedenking behoeft te ontmoeten, mede omdat in de Nederlandsche arbeidswetgeving het beginsel van den verplichten wekelijkschen rustdag reeds in ruime mate toepassing heeft gevonden.

Het is echter onzeker of het verdrag op 1 Januari 1924 — op welken datum de toegetreden Leden zich verbinden de bepalingen van de artikelen 1—7 in toepassing te brengen — in Nederland in werking zal kunnen treden, aangezien, zooals bij de toelichting tot de artikelen zal blijken, daarvoor op enkele punten nog voorzieningen zullen zijn te treffen, waarvan het tijdstip, waarop zij haar beslag zullen hebben gekregen, thans niet met stelligheid is te bepalen. Daarom is in het wetsontwerp aan de Kroon de bevoegdheid voorbehouden, om te zijner tijd tot het ontwerp-verdrag toe te treden.

Ten aanzien van de afzonderlijke artikelen van het verdrag zij het volgende opgemerkt.

Artikel 1. Het artikel geeft een opsomming van wat in den zin van het verdrag als nijverheidsonderneming moet worden aangemerkt. Deze opsomming komt overeen met die, gegeven in artikel 1 van het ontwerp-verdrag van Washington strekkende tot beperking van den arbeidsduur in nijverheids-ondernemingen tot acht uren per dag en acht en veertig uren per week, met dien verstande evenwel, dat thans niet is opgenomen het vervoeren van personen of goederen over zee.

Onder *a* worden genoemd: mijnen, groeven en alle andere inrichtingen voor het winnen van minerale stoffen uit den aardbodem. Arbeid, in deze inrichtingen verricht, wordt beheerscht door de bepalingen van het Mijnreglement 1906. Volgens dit reglement (zie art. 248) vindt de wekelijksche rustdag van ten minste 24 uren in de mijnen reeds toepassing, behoudens de in artikel 249 voorziene uitzonderingen, waarover hieronder bij artikel 4 nader.

Onder *b* en *c* worden verschillende soorten van arbeid opgesomd, die meerendeels overeenkomen met wat de Arbeidswet 1919 onder arbeid in fabrieken of werkplaatsen verstaat. Met betrekking tot dezen arbeid is als norm de wekelijksche vrije rustdag reeds gewaarborgd (vgl. Arbeidswet 1919, artikelen 13 en 22).

Onder *b* en *c* valt nog de steenhoudersarbeid. Zoodra de Steenhouderswet 1921 in werking zal zijn getreden, zal voor arbeiders, onder die wet vallende, ingevolge het bepaalde bij artikel 8, eerste lid, de vrije Zondag regel zijn.

Vervoer langs binnenlandsche waterwegen en te land als bedoeld onder *d*, valt onder de bepalingen van § 2 van hoofdstuk IV der Arbeidswet 1919. Na het inwerkingtreden van deze bepalingen zal, met toepassing van artikel 14 dier wet, de gelegenheid bestaan, ook voor arbeiders bij de genoemde transportbedrijven, een wekelijkschen rustdag zooveel mogelijk te waarborgen.

Voor personeel, werkzaam bij spoor- en locaalspoorwegen is de wekelijksche rustdag geregeld in artikel 92 van het Algemeen Reglement Dienst en het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. Voor tramwegen geldt artikel 76 van het Tramwegreglement, waarover nader hieronder bij artikel 4.

Het behandelen van goederen in havens en andere onder *d* genoemde inrichtingen is of stuwadoorsarbeid of arbeid buiten fabrieken of werkplaatsen, als bedoeld in § 2 van hoofdstuk IV

der Arbeidswet 1919. Is het laatste het geval, dan geldt wat hierboven is medegedeeld omtrent den vervoerarbeid. Is het stuwadoorsarbeid, dan is voor de betrokken arbeiders de wekelijksche rustdag als regel verzekerd door het voorschrift van artikel 10 der Stuwadoorswet.

Artikel 2. Het bepaalde in dit artikel levert, waar artikel 4 ruimte laat tot het toestaan van uitzonderingen op den in artikel 2 gestelden regel, tegen toetreding tot het ontwerp-verdrag geen bezwaar op.

Artikel 4. Met betrekking tot eenige bepaalde werkzaamheden in de mijnen zijn in artikel 249 jo. artikel 250 van het Mijnreglement 1906 uitzonderingen toegelaten op den wekelijksche rustdag.

Voorts bevat artikel 76 van het Tramwegreglement eene regeling, waarbij gedurende een kalenderjaar 52 rustdagen worden gewaarborgd, zonder dat deze rustdagen met regelmatige tusschenpoozen van een week behoeven te worden toegekend.

Artikel 4 van het ontwerp-verdrag laat toe, dat zoodanige uitzonderingen zonder nader overleg met de betrokken vereenigingen van werkgevers en arbeiders gehandhaafd blijven.

Aan *artikel 5* wordt door de nationale wetgeving reeds in hoofdzaak voldaan (vgl. Arbeidswet 1919, artikel 22, vierde lid).

Artikel 6. Aan de verplichting van artikel 6 om een lijst op te stellen van de overeenkomstig artikel 4 toegestane uitzonderingen, en deze mede te deelen aan het Internationaal Arbeidsbureau, kan zonder bezwaar worden voldaan.

Artikel 7. Met de verplichting, in dit artikel omschreven, is, voor zoover betreft den arbeid in fabrieken of werkplaatsen, het bepaalde in artikel 68 der Arbeidswet 1919 reeds in overeenstemming.

Na de inwerkingtreding der Steenhouderswet 1921 zal dit eveneens het geval zijn met betrekking tot arbeid, in die wet geregeld (vgl. artikel 10, eerste lid).

In de Stuwadoorswet echter zal nog een bepaling van de strekking van het artikel moeten opgenomen worden.

Voor arbeid in vervoersondernemingen, onder de Arbeidswet vallende, kan aan artikel 71 dier wet toepassing worden gegeven.

Voor arbeid in de mijnen wordt aan het artikel voldaan door het bepaalde bij artikel 252 van het Mijnreglement 1906.

Ook voor de spoor- en tramwegen wordt reeds aan het artikel voldaan door de voorschriften betreffende dienstroosters en dienstregisters in de Algemeene Reglementen Dienst voor de spoorwegen en voor de locaalspoorwegen (art. 95) en in het Tramwegreglement (art. 78).

Een Nederlandsche vertaling van het ontwerp-verdrag is hierbij gevoegd.

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,
AALBERSE.*

*De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.*

*De Minister van Koloniën,
DE GRAAFF.*

*De Minister van Waterstaat,
G. J. VAN SWAAY.*

*De Minister van Binnenlandsche Zaken
en Landbouw,
CH. RUYSS DE BEERENBROUCK.*

ONTWERP-VERDRAG BETREFFENDE DE TOEPASSING VAN DEN WEKELIJSCHEN RUSTDAG IN DE INDUSTRIE.

De Algemeene Conferentie van de Internationale Organisatie van den Arbeid van den Volkenbond, door den Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau bijeengeroepen te Genève en aldaar bijeengekomen op 25 October 1921, in hare derde zitting,

besloten hebbende verschillende voorstellen aan te nemen betreffende „den wekelijkschen rustdag in de industrie”, welk onderwerp een onderdeel uitmaakt van het 7de punt van de agenda der zitting en

besloten hebbende, dat deze voorstellen den vorm zullen aannemen van een ontwerp voor een internationaal verdrag, neemt het volgende ontwerp-verdrag aan, ter bekrachtiging door de leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid, zulks overeenkomstig de bepalingen van deel XIII van het Verdrag van Versailles en van de overeenkomstige deelen der andere Vredesverdragen:

Artikel 1.

Voor de toepassing van dit verdrag worden als nijverheids-ondernemingen beschouwd:

a. mijnen, groeven en alle andere inrichtingen voor het winnen van minerale stoffen uit den aardbodem;

b. bedrijven, waarin goederen worden vervaardigd, veranderd, gereinigd, hersteld, versierd, afgewerkt, tot verkoop geschikt gemaakt, gesloopt, of vernietigd, of waarin stoffen eene verandering ondergaan, hieronder begrepen scheepsbouw, alsmede de voortbrenging, transformatie en overbrenging van electriciteit en van alle andere beweegkracht;

c. het bouwen of aanleggen, het weer opbouwen of opnieuw aanleggen, het onderhouden, het herstellen, het veranderen of het sloopen van gebouwen, spoor- en tramwegen, havens, dokken, pieren, kanalen, inrichtingen voor binnenlandsche scheepvaart, wegen, tunnels, bruggen, viaducten, riolen, goten, putten, telegraaf- en telefooninstallaties, elektrische installaties, gas- of waterleidingswerken of andere constructiewerken, met inbegrip van de voorbereidende en de fundeeringswerkzaamheden van zoodanige werken;

d. het vervoeren van personen of goederen langs wegen, spoorwegen of langs binnenlandsche waterwegen, met inbegrip van het behandelen der goederen in havens, op kaden, werven, of in opslagplaatsen, uitzonderd het vervoeren met de hand.

Op de hierboven vermelde opsomming kunnen uitzonderingen worden gemaakt op grond van bijzondere omstandigheden in een land, waarvoor het verdrag van Washington strekkende tot beperking van den arbeidsduur in nijverheidsondernemingen tot 8 uren per dag en 48 uren per week uitzonderingen inhoudt, voor zoover deze uitzonderingen op dit verdrag van toepassing zijn.

Indien dit noodig blijkt, zal ieder lid in aansluiting aan de hierboven gegeven opsomming, de scheidingslijn kunnen vaststellen tusschen de nijverheid eenerzijds en den handel en landbouw anderzijds.

Artikel 2.

Het geheele personeel werkzaam in nijverheidsondernemingen, hetzij het betreft overheidsondernemingen of ondernemingen van bijzondere personen, of in de toebehooren daarvan, zal, behoudens de uitzonderingen genoemd in de volgende artikelen, telkens in een periode van 7 dagen een rusttijd van ten minste 24 achtereenvolgende uren hebben.

Deze rusttijd zal zooveel mogelijk aan het geheele personeel van eene onderneming gelijktijdig worden toegestaan. De rusttijd zal zooveel mogelijk moeten samenvallen met den dag, die door de traditie of de gebruiken van het land of de streek daaraan gewijd is.

Artikel 3.

Ieder lid zal van de toepassing van de bepalingen van artikel 2 kunnen uitzonderen de personen werkzaam in nijverheids-ondernemingen, waarin uitsluitend leden van één gezin werkzaam zijn.

Artikel 4.

Ieder lid kan geheele of gedeeltelijke uitzonderingen toestaan (met inbegrip van opschorting of vermindering van rusttijd) op de bepalingen van artikel 2, daarbij in het bijzonder rekening houdende met alle economische en humanitaire overwegingen en na overleg met de betrokken vereenigingen van werkgevers en arbeiders, indien deze bestaan. Dit overleg is niet noodig in geval van uitzonderingen, die reeds zijn toegestaan door toepassing van reeds van kracht zijnde wettelijke bepalingen.

Artikel 5.

Ieder lid zal voor zooveel mogelijk bepalingen moeten vaststellen, waarbij in geval van opschorting of vermindering van den rusttijd krachtens artikel 4 andere rusttijden ter compensatie worden gegeven, behalve in de gevallen, waarin dergelijke rusttijden reeds geregeld zijn bij overeenkomst of bij plaatselijk gebruik.

Artikel 6.

Ieder lid zal een lijst opstellen van de overeenkomstig de artikelen 3 en 4 van dit verdrag toegestane uitzonderingen en zal daarvan mededeeling doen aan het Internationaal Arbeidsbureau. Ieder lid zal vervolgens om de twee jaren van de in de lijst aangebrachte wijzigingen mededeeling doen.

Het Internationaal Arbeidsbureau zal daaromtrent een verslag uitbrengen aan de Algemeene Conferentie van de Internationale Organisatie van den Arbeid.

Artikel 7.

Ten einde de toepassing van de bepalingen van dit verdrag te vergemakkelijken zal iederen werkgever, directeur of bedrijfs-leider de verplichting worden opgelegd:

a. wanneer de wekelijksche rustdag aan het geheele personeel gelijktijdig gegeven wordt, van de gemeenschappelijke rusttijden kennis te geven door middel van eene aankondiging, op duidelijk zichtbare wijze aangebracht in de onderneming of op een andere geschikte plaats, dan wel op eenige andere, door de overheid goedgekeurde wijze;

b. wanneer de rusttijd niet gelijktijdig aan het geheele personeel wordt gegeven, in een register, ingericht op de bij de wet of in een reglement van de bevoegde overheid goedgekeurde wijze, de arbeiders of beambten te vermelden, die aan een bijzondere regeling van rusttijden onderworpen zijn, met aanduiding van het stelsel der rusttijden-regeling.

Artikel 8.

De officieele bekrachtigingen van dit verdrag, overeenkomstig het bepaalde in deel XIII van het Verdrag van Versailles en de overeenkomstige deelen van de andere Vredesverdragen, zullen worden medegedeeld aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond en door hem worden ingeschreven.

Artikel 9.

Dit verdrag zal van kracht worden zoodra de bekrachtigingen van 2 leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid door den Secretaris-Generaal zullen zijn ingeschreven.

Het zal slechts verbindend zijn voor de leden, die hunne bekrachtiging door den Secretaris-Generaal hebben doen inschrijven.

Vervolgens zal dit verdrag voor ieder der andere leden in werking treden op den datum, waarop de bekrachtiging van dat lid door het Secretariaat zal zijn ingeschreven.

Artikel 10.

Zoodra de bekrachtigingen van 2 leden der Internationale Organisatie van den Arbeid door het Secretariaat zijn ingeschreven, zal de Secretaris-Generaal van den Volkenbond van dit feit mededeeling doen aan alle leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid. Hij zal hen eveneens in kennis stellen met de inschrijvingen van de bekrachtigingen, die hem later door andere leden der Organisatie zullen worden medegedeeld.

Artikel 11.

Ieder lid, dat dit verdrag bekrachtigt, verbindt zich om de bepalingen van de artikelen 1—7 uiterlijk op 1 Januari 1924

in toepassing te brengen en zoodanige maatregelen te nemen als noodig zullen blijken om deze doeltreffend te doen zijn.

Artikel 12.

Ieder lid van de Internationale Organisatie van den Arbeid, dat dit verdrag bekrachtigt, verbindt zich om het toe te passen ten aanzien van zijn koloniën, bezittingen en protectoraten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 421 van het Vredesverdrag van Versailles en de overeenkomstige artikelen der andere Vredesverdragen.

Artikel 13.

Ieder lid, dat dit verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na verloop van een termijn van tien jaren na den datum, waarop dit verdrag van kracht begint te worden, zulks bij een verklaring toegezonden aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond en door dezen in te schrijven. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar nadat zij door het Secretariaat is ingeschreven.

Artikel 14.

De Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau moet, tenminste eenmaal in de 10 jaren, aan de Algemeene Conferentie een verslag uitbrengen over de toepassing van dit verdrag en zal vaststellen, of het wenschelijk is de herziening of wijziging van dit verdrag op de agenda der Conferentie te plaatsen.

Artikel 15.

Zowel de Fransche als de Engelsche tekst van dit verdrag is authentiek.